

Suvestinė redakcija nuo 1997-07-11 iki 1998-07-07

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1996, Nr. [116-2695](#), i. k. 0961010ISTA00I-1623

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOBILIZACIJOS IR MOBILIZACINIO REZERVO RENGIMO
Į S T A T Y M A S**

1996 m. lapkričio 19 d. Nr. I-1623
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato mobilizacijos organizavimo, mobilizacinio rezervo rengimo bei panaudojimo pagrindus, valstybės institucijoms suteiktus įgaliojimus ir pareigas sprendžiant mobilizacijos klausimus, visų rūšių bei nuosavybės formų įmonių, įstaigų, organizacijų ir piliečių pareigas stiprinant šalies gynybą.

2 straipsnis. Pagrindinės įstatyme vartojamos sąvokos

1. **Mobilizacija** – valstybės ūkio pertvarkymas karo padėčiai ir ginkluotųjų pajėgų bei jų rezervo pervedimas iš taikos į kovos parengtį bei atsargos karo prievolininkų šaukimas į tikrąją karo tarnybą.

2. **Mobilizacinis rezervas** – atsargos karo prievolininkai, ginklų, amunicijos, transporto ir kitokios technikos bei kitų materialinių vertybių ir pinigų atsargos, medicininės paskirties išteklių, kaupiami arba apskaitomi taikos metu ir nustatyta tvarka naudojami paskelbus mobilizaciją arba įvedus nepaprastąją padėtį.

3 straipsnis. Mobilizacijos mastas

Mobilizacija gali būti visuotinė arba dalinė. Visuotinė mobilizacija aprėpia visą valstybės ūkį, ginkluotąsias pajėgas ir jų rezervą. Dalinė mobilizacija aprėpia dalį valstybės ūkio, ribotą kiekį karinių dalinių (junginių) ir ginkluotųjų pajėgų rezervo.

4 straipsnis. Mobilizacijos ir mobilizacinio rezervo rengimo užtikrinimas

Valstybės institucijos, visų rūšių bei nuosavybės formų įmonės, įstaigos, organizacijos ir piliečiai, vadovaudamiesi šiuo įstatymu ir Vyriausybės nustatyta tvarka, privalo dalyvauti rengiant mobilizacinį rezervą ir užtikrinant mobilizaciją.

**ANTRASIS SKIRSNIS
MOBILIZACIJOS IR MOBILIZACINIO REZERVO
RENGIMO ORGANIZAVIMAS**

5 straipsnis. Pasirengimas mobilizacijai ir mobilizacinio rezervo rengimas

1. Pasirengimą mobilizacijai sudaro:

- 1) atsargos karinių dalinių formavimas;
- 2) valstybės ūkio pertvarkymo gynybos reikmėms planavimas.

2. Mobilizacinio rezervo rengimą sudaro:

- 1) atsargos karo prievolininkų mobilizacinė apskaita ir kariniai mokymai;
- 2) ginklų bei amunicijos ir karinės technikos gamyba, užpirkimas, paskirstymas, išdėstymas bei saugojimas;
- 3) aprangos ir ekipuotės gamyba, užpirkimas, paskirstymas bei saugojimas;

- 4) maisto atsargų sukaupimas, saugojimas, atnaujinimas bei papildymas;
 - 5) medicininės paskirties išteklių atsargų sukaupimas, karo lauko ligoninių ir kitų mobilių medicinos pagalbos teikimo struktūrų formavimas ir komplektavimas;
 - 6) transporto ir kitos technikos mobilizacinė apskaita;
 - 7) atsarginių dalių, įrankių komplektų, degalų, tepalų ir kitų ginkluotei bei technikai reikalingų medžiagų atsargų sudarymas, atnaujinimas, papildymas ir saugojimas;
 - 8) žaliavų bei pusfabrikačių atsargų sudarymas, atnaujinimas, papildymas ir saugojimas;
 - 9) mobilizacijos priemonių finansavimas, finansinių išteklių atsargų kaupimas ir saugojimas;
 - 10) transporto ir kitos technikos rekvizicijų planavimas, vykdymas ir finansavimas.
3. Mobilizacija organizuojama pagal valstybės mobilizacinį planą.

TREČIASIS SKIRSNIS

VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ, ĮMONIŲ, ĮSTAIGŲ, ORGANIZACIJŲ PAREIGOS IR FUNKCIJOS RENGiant MOBILIZACINĮ REZERVĄ BEI VYKDANT MOBILIZACIJĄ

6 straipsnis. Valstybės institucijų pareigos ir funkcijos

1. Respublikos Prezidentas:
 - 1) ginkluoto užpuolimo atveju, kai kyla grėsmė valstybės suverenumui ar teritorijos vientisumui, nedelsdamas priima sprendimą dėl gynybos nuo ginkluotos agresijos, įveda karo padėtį visoje valstybėje ar jos dalyje, skelbia mobilizaciją ir teikia šiuos sprendimus tvirtinti artimiausiam Seimo posėdžiui;
 - 2) įgyvendindamas jam suteiktus įgaliojimus, leidžia aktus-dekretus.
2. Lietuvos Respublikos Seimas:
 - 1) įveda tiesioginį valdymą, karo ir nepaprastąją padėtį, skelbia mobilizaciją ar demobilizaciją ir priima sprendimą panaudoti ginkluotąsias pajėgas;
 - 2) įgyvendindamas šios dalies 1 punkte išvardytus įgaliojimus, priima nutarimus;
 - 3) tvirtina biudžeto asignavimus mobilizacijai ir mobilizacinio rezervo rengimui finansuoti, keičia valstybės biudžetą ir prižiūri, kaip jis vykdomas;
 - 4) išklauso Vyriausybės ir krašto apsaugos ministro ataskaitas už pasirengimą mobilizacijai ir mobilizacinio rezervo rengimą.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė:
 - 1) tvirtina valstybės mobilizacinį ir gynybos planus;
 - 2) atsako už valstybės mobilizacinio plano įgyvendinimą;
 - 3) tvirtina kariuomenės mobilizacinį planą;
 - 4) tvirtina ministerijų, Vyriausybės įstaigų, savivaldybių bei apskričių viršininkų sudarytus mobilizacinius planus

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [VIII-336](#), 1997-06-26, Žin., 1997, Nr. 66-1606 (1997-07-11), i. k. 0971010ISTAVIII-336

- 5) skiria valstybines mobilizacines užduotis ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms, apskričių valdytojams ir savivaldybėms;
 - 6) nustato materialinių ir finansinių išteklių mobilizacinio rezervo kiekį, kaupimo, atnaujinimo, papildymo, apskaitos ir panaudojimo tvarką bei subjektus, kurie tai atlieka;
 - 7) mobilizacijai ir mobilizacinio rezervo rengimui organizuoti bei kontroliuoti įsteigia nuolatinę instituciją arba paveda šį darbą atlikti kuriai nors ministerijai.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija:
 - 1) sudaro valstybės mobilizacinį planą;
 - 2) duoda valstybinius mobilizacinius užsakymus visų rūšių ir nuosavybės formų įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms;
 - 3) planuoja transporto ir kitos technikos rekvizicijas, kurių vykdymo tvarka nustatyta šiame įstatyme;
 - 4) kontroliuoja kariuomenės mobilizacinio plano vykdymą;

5) užtikrina mobilizacijos ir mobilizacinio rezervo rengimo finansavimą;
6) kontroliuoja mobilizacinių atsargų kaupimą ir saugojimą visose ministerijose ir Vyriausybės įstaigose.

5. Krašto apsaugos ministerija :

- 1) rengia ginklų ir kovinės technikos įsigijimo programas;
- 2) teikia Vyriausybei siūlymus dėl asignavimų mobilizacijai ir mobilizacinio rezervo rengimui finansuoti ir dalyvauja kontroliuojant lėšų naudojimą;
- 3) atsako už karo prievolininkų karinius mokymus, ginkluotės ir technikos laikymą mobilizacinėje parengtyje, karinių dalinių parengimą vykdyti mobilizacinį planą;
- 4) sudaro kariuomenės mobilizacinį planą ir teikia Vyriausybei tvirtinti;
- 5) tvarko atsargos karo prievolininkų apskaitą ir organizuoja jų mokymus;
- 6) planuoja atsargos karinių dalinių formavimą, komplektavimą ir pratybas;
- 7) užtikrina kariuomenės mobilizacinių atsargų paskirstymą, išdėstymą, saugojimą ir aptarnavimą;
- 8) tvarko transporto ir kitos technikos mobilizacinę apskaitą;
- 9) dalyvauja ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms, apskričių viršininkams ir savivaldybėms sudarant mobilizacinius planus;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [VIII-336](#), 1997-06-26, *Žin.*, 1997, Nr. 66-1606 (1997-07-11), i. k. 0971010ISTAVIII-336

10) dalyvauja organizuojant, atliekant ir kontroliuojant Vyriausybės patvirtintuose planuose numatytus mobilizacinius mokymus ministerijose, Vyriausybės įstaigose, apskrityse ir savivaldybėse.

6. Vidaus reikalų ministerija:

- 1) tvarko vidaus reikalų sistemoje dirbančių ir iš jos į atsargą išėjusių karo prievolininkų apskaitą;
- 2) sudaro savo reguliuojamos srities mobilizacinį planą ir teikia Vyriausybei tvirtinti;
- 3) organizuoja vidaus reikalų sistemoje dirbančių ir iš jos į atsargą išėjusių karo prievolininkų karinius mokymus;
- 4) planuoja iš vidaus reikalų sistemoje dirbančių ir iš jos į atsargą išėjusių karo prievolininkų atsargos karinio dalinio formavimą, komplektavimą ir pratybas;
- 5) kasmet pateikia šio įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 7 punkte nurodytai institucijai apibendrintus duomenis apie Lietuvoje įregistruotas transporto priemones;
- 6) užtikrina rekvizicijų vykdymą;
- 7) parengia ir teikia Vyriausybei tvirtinti ginklų, esančių civilinėje apyvartoje, rekvizicijos bei laikino paėmimo tvarką ir ją realizuoja.

7. Kitos ministerijos ir Vyriausybės įstaigos :

- 1) atsako už joms pavestų valstybinių mobilizacinių užduočių vykdymą ir kontroliuoja valstybinių mobilizacinių užsakymų, priskirtų joms pagal mobilizacinius planus, vykdymą;
- 2) pagal joms pavestas mobilizacines užduotis sudaro mobilizacinius planus;
- 3) teikia Krašto apsaugos ministerijai duomenis apie jų reguliavimo sričiai priskirtų valstybės įmonių ir specialios paskirties akcinių bendrovių turimus materialinius ir finansinius išteklius bei gamybos pajėgumus.

8. Apskričių viršininkai:

- 1) pagal jiems pavestas valstybines mobilizacines užduotis sudaro mobilizacinį planą, suderina jį su vietine teritorine karine įstaiga ir teikia Vyriausybei tvirtinti;
- 2) tvarko apskrities teritorijos mobilizacinių atsargų apskaitą ir teikia vietinei teritorinei karinei įstaigai duomenis, reikalingus mobilizaciniams planams sudaryti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [VIII-336](#), 1997-06-26, *Žin.*, 1997, Nr. 66-1606 (1997-07-11), i. k. 0971010ISTAVIII-336

9. Savivaldybės:

- 1) atsako už joms pavestų valstybinių mobilizacinių užduočių vykdymą;

- 2) pagal joms pavestas valstybines mobilizacines užduotis sudaro mobilizacinį planą, suderina jį su vietine teritorine karine įstaiga ir teikia Vyriausybei tvirtinti;
- 3) tvarko savo teritorijos mobilizacinių atsargų apskaitą ir teikia vietinei teritorinei karinei įstaigai duomenis, reikalingus mobilizaciniams planams sudaryti;
- 4) užtikrina savo mobilizacinio plano vykdymo finansavimą.

7 straipsnis. Įmonių, įstaigų, organizacijų pareigos ir funkcijos

1. Valstybinių mobilizacinių užsakymų paskirstymą nustato teisės aktai, reglamentuojantys pirkimus už biudžeto lėšas.
2. Sutartyse, sudarytose su visų rūšių bei nuosavybės formų įmonėmis, įstaigomis ir organizacijomis dėl valstybinių mobilizacinių užsakymų vykdymo, be kituose teisės aktuose numatytų reikalavimų, turi būti nurodyta, kad šie ūkio subjektai:
 - 1) atsako už gautų valstybinių mobilizacinių užsakymų vykdymą;
 - 2) organizuoja technikos, žaliavų, pusfabrikačių bei kitų mobilizacinėje užduotyje numatytų materialinių vertybių kaupimą, atnaujinimą ir saugojimą;
 - 3) palaiko nustatytos parengties mobilizacinį rezervą;
 - 4) organizuoja savo darbuotojų dalyvavimą mobilizaciniuose mokymuose;
 - 5) Krašto apsaugos ministerijos ir Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka teikia šioms institucijoms duomenis apie turimus materialinius, finansinius išteklius, gamybos pajėgumus ir kitus duomenis, reikalingus mobilizaciniams planams sudaryti.

KETVIRTASIS SKIRSNIS MOBILIZACINIS REZERVAS

8 straipsnis. Mobilizacinis karo prievolininkų rezervas

1. Mobilizacinį karo prievolininkų rezervą sudaro visi atsargos karo prievolininkai.
2. Atsargos karo prievolininkų apskaitos ir mokymo tvarką nustatyto Karo prievolės įstatymas.
3. Vietinė teritorinė karinė įstaiga išsiunčia registruotu laišku atsargos karo prievolininkams mobilizacinius šaukimus, kuriuose, be kitos informacijos, nurodomas kodas, kurį paskelbus, atsargos karo prievolininkai per nustatytą laiką turi atvykti į nurodytus punktus.

9 straipsnis. Transporto priemonių, technikos ir kito turto mobilizacinis rezervas

1. Transporto ir kitos technikos mobilizacinį rezervą sudaro transporto ir kita technika, esanti visų rūšių bei nuosavybės formų įmonių, įstaigų, organizacijų ir piliečių nuosavybė.
2. Rekvizuotinos transporto ir kitos technikos tipus bei modelius, taip pat technikos parengimo reikalavimus nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.
3. Įstaigos, atliekančios rekvizuotinių transporto priemonių ir kitos technikos valstybinę registraciją, privalo per 3 dienas nuo įregistravimo (išregistravimo) pranešti vietinei teritorinei karinei įstaigai turimus duomenis apie įregistruotas (išregistruotas) transporto priemones, kitą techniką ir jų savininkus.
4. Vietinė teritorinė karinė įstaiga išsiunčia registruotu laišku rekvizuotinos transporto ir kitos technikos savininkui mobilizacinę paskyrą, kurioje nurodomas rekvizuojamos technikos surinkimo punktas, technikos parengimo reikalavimai ir kodas, kurį paskelbus, savininkas turi pristatyti techniką.
5. Paskelbus mobilizaciją, transporto ir kitos technikos savininkai, turintys mobilizacinę paskyrą, privalo paruošti techniką rekvizicijai, o mobilizacinėje paskyroje aprašytu būdu paskelbus atitinkamą kodą, nurodytu laiku pristatyti techniką į rekvizuojamos technikos surinkimo punktą.
6. Rekvizuojant žemę, jos vertė savininkams atlyginama pagal Žemės įstatymą, rekvizuojant kitą turtą – įstatymų nustatyta tvarka. Kai rekvizuojamas turtas, jo savininkui atlyginama turto vertė,

apskaičiuojama pagal Vyriausybės nutarimuose nustatytą turto vertinimo tvarką ir metodiką. Ginčus dėl atlyginimo dydžio sprendžia teismas.

10 straipsnis. Mobilizacinio rezervo materialiniai ištekliai

1. Mobilizacinio rezervo materialiniai ištekliai yra sudedamoji valstybės rezervo materialinių išteklių dalis.

2. Mobilizacinio rezervo materialinių išteklių sudarymą, kaupimą, saugojimą ir keitimą užtikrina Vyriausybė.

11 straipsnis. Kariuomenės mobilizacinės atsargos

1. Kariuomenėje sudaromos ginkluotės, amunicijos, aprangos, ekipuotės, maisto ir kitų materialinių vertybių atsargos, būtinos kariuomenės mobilizacijai.

2. Kariuomenės mobilizacinių atsargų kiekį nustato Vyriausybė.

3. Kariuomenės mobilizacinių atsargų paskirstymą, išdėstymą, saugojimą ir aptarnavimą užtikrina Krašto apsaugos ministerija.

PENKTASIS SKIRSNIS MOBILIZACINIS PLANAVIMAS

12 straipsnis. Mobilizaciniai planai

1. Mobilizacijai organizuoti Vyriausybė arba jos įgaliota institucija sudaro valstybės mobilizacinį planą, kuris yra sudedamoji valstybės gynybos plano dalis.

2. Vyriausybė mobilizacinėse užduotyse nustato ministerijų, Vyriausybės įstaigų, savivaldybių bei apskričių viršininkų kompetenciją sudarant mobilizacinius planus, šių planų sudarymo ir įgyvendinimo tvarką

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [VIII-336](#), 1997-06-26, Žin., 1997, Nr. 66-1606 (1997-07-11), i. k. 0971010ISTAVIII-336

3. Skirdama mobilizacinio planavimo užduotis ir tvirtindama mobilizacinius planus, Vyriausybė arba jos įgaliota institucija nustato ministerijų, Vyriausybės įstaigų, savivaldybių bei apskričių viršininkų veiklos ribas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [VIII-336](#), 1997-06-26, Žin., 1997, Nr. 66-1606 (1997-07-11), i. k. 0971010ISTAVIII-336

13 straipsnis. Mobilizacinių planų turinys

Mobilizaciniai planai nustato:

- 1) mobilizacijos vykdymo tvarką;
- 2) mobilizacinių atsargų kaupimą, paruošimą ir naudojimą;
- 3) mobilizacinius mokymus.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS MOBILIZACIJOS VYKDYMAS

14 straipsnis. Mobilizacijos priemonės

Paskelbus mobilizaciją:

1) nutraukiamas būtinosios karo tarnybos karių paleidimas į atsargą ir sustabdomas profesionaliosios karo tarnybos karių atleidimas iš tarnybos;

2) atsargos karo prievolinkai per nustatytą laiką atvyksta į mobilizaciniuose šaukimuose arba vietinės teritorinės karinės įstaigos vadovo mobilizaciniame įsakyme nurodytus punktus;

3) apskričių viršininkai, savivaldybių merai, įstaigų, įmonių ir organizacijų savininkai bei vadovai nedelsdami perduoda vietinei teritorinei karinei įstaigai laikinai naudoti patalpas, žemę bei inventorių, numatytus mobilizaciniuose planuose.

Straipsnio punkto pakeitimai:

SEPTINTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15 straipsnis. Asmenys, atsakingi už šio įstatymo vykdymą

Šio įstatymo vykdymą užtikrina ministerijų, Vyriausybės įstaigų vadovai, apskričių viršininkai, savivaldybių merai, karinių dalinių vadai, visų rūšių bei nuosavybės formų įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovai bei savininkai asmeniškai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-336](#), 1997-06-26, Žin., 1997, Nr. 66-1606 (1997-07-11), i. k. 0971010ISTAVIII-336

16 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimą

Asmenys, pažeidę šį įstatymą, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-336](#), 1997-06-26, Žin., 1997, Nr. 66-1606 (1997-07-11), i. k. 0971010ISTAVIII-336

Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir mobilizacinio rezervų rengimo įstatymo 6, 12, 14, 15 straipsnių pakeitimo įstatymas